1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

Denne årsplanen skal vise hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Årsplanen skal også beskrive hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Om Bærumsmarka FUS barnehage, 2026-2027

Bærumsmarka FUS barnehage eies og drives av Trygge barnehager og FUS. FUS er en barnehagekjede med 179 barnehager i Norge. Alle FUS barnehagene har en felles serviceerklæring med oversikt over barnehagens forventninger til foreldrene, og ikke minst hva foreldrene kan forvente seg av en FUS barnehage. Dette blir kvalitetssikret gjennom årlige brukerundersøkelser for både foreldre og ansatte.

I Bærumsmarka FUS barnehage kommer barna først og hos oss møter barna trygge og engasjerte ansatte som gjør alt for å tilby alle barn en trygg, omsorgsfull og dynamisk hverdag. Barna leker, lærer og utvikler seg, og deltar aktivt i et sosialt fellesskap.

Våre satsningsområder er relasjonskompetanse, språk og friluftsliv.
Satsningsområdene er med til å sikre et inkluderende fellesskap. Barna blir servert sunn og næringsrik varmmat 3 dager i uka som gjør at vi kvalitets sikrer at barna får i seg variert og næringsrikt mat.

Årsplanen beskriver barnehagens mål og metoder i den daglige driften etter «Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver», Bærum kommunes satsningsområder, FUS satsningsområder og Bærumsmarkas egne satsningsområder. Planer sikrer oss kontinuitet og kvalitet i vårt arbeid med barna. Årsplanen beskriver hvordan vi jobber for å oppnå pedagogiske mål i barnehagen. Årsplanen er ikke ny for hvert år, men vi redigerer, evaluerer, tilføyer og forandrer i planen vår-ettersom hvordan barnehagen utvikles. I årsplanen finner dere et års hjul med viktige datoer for de ulike aktivitetene for barnehageåret i Bærumsmarka.

Organisering

Barnehagen er fordelt over 2 etasjer. På etasje oppe holder de store barna til, 3 år og oppover. Her fins det 2 avdelinger: Gaupegjengen og Bjørnegjengen.
På etasje nede holder de minste barn til (1-3 år) og her finnes det 3 avdelinger: Haretassene, Ulveungene og Reveungene..
Alle barn har en fast avdeling og faste voksne. Alle avdelinger har et samarbeidsteam: de jobber sammen ved henting og levering og ved sykdom. Noen samarbeidsavdelinger har felles vaktliste.
Barnehagen har plass til ca. 100 barn og det er opp til 30 ansatte.

Kontaktinformasjon

Bærumsmarka FUS barnehage
Gamle Ringeriksvei 110,
1356 Bekkestua

Daglig leder	22425295	dl.baerumsmarka@bhg.no
Stedfortreder		fl.baerumsmarka@bhg.no
Gaupegjengen	22425295	gaupegjengen.baerumsmarka@bhg.no
Bjørnene	22425295	haukene.baerumsmarka@bhg.no
Reveungene	22425295	reveungene.baerumsmarka@bhg.no
Haretassene	22425295	haretassene.baerumsmarkah@bhg.no
Ulveungene	22425295	ulveungene.baerumsmarka@bhg.no

1. Barnehageloven, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og andre styringsdokumenter

Barnehageloven og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som reguleres av barnehageloven og en nasjonal rammeplan- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Disse to dokumentene står sentralt for barnehagens arbeid. Rammeplan er en offentlig vedtatt læreplan som gjelder for alle barnehager i Norge. Rammeplanen er en forskrift til barnehageloven som beskriver mer detaljert hva barnehagen skal inneholde og hvilket ansvar personalet har.

FN barnekonvensjon

Loven bygger på Barnekonvensjonen som er en internasjonal avtale som beskytter barns rettigheter. FN Barnekonvensjonen ble vedtatt av FNs generalforsamling 20.november 1989 og trådte i kraft 2.september 1990. Barnekonvensjonen er den av FN-konvensjonene som har bredest tilslutning og utgjør derfor et helt sentralt felles utgangspunkt for arbeid med og for barn i verden.

Øvrige styringsdokumenter

I tillegg til Barnehageloven, Rammeplanen og Barnekonvensjonen, finnes det en del andre styringsdokumenter som barnehagen forholder seg til og jobber aktivt med i hverdagene.

Bærum barnehagens kvalitetsplan

I Bærum er det i tillegg til rammeplanen utarbeidet en barnehagemelding for Bærumsbarnehagen, Barnehagemelding 2015-2025.
Arbeidet med barnehagemeldingen skal bidra til at det blir et likeverdig og enhetlig barnehagetilbud i alle Bærums barnehager, for alle barn og foreldre. Tidlig innsats, mestringsperspektivet og samarbeid

og samhandling skal vektlegges i Bærumsbarnehagen. Barnehagen skal ses på som første trinn i utdanningsløpet, og lek, språk og god helse er spesielle faglige satsningsområder.

Som oppfølging av barnehagemeldingen utarbeides det kvalitetsplaner. Dette er planer som skal bidra til å sikre tidlig innsats og bedre læring for barna i Bærumsbarnehagen. Ny kvalitetsplan for bærumsbarnehagene; *Lek og læring – rammeverk for kvalitet i bærumsbarnehagene*, har blitt vedtatt av *Hovedutvalget for barn og unge* og gjelder fra 2019. De prioriterte satsningsområdene er:

- Kommunikasjon og språk
- Livsmestring
- Digital kompetanse

FUS dokumenter

FUS har utviklet en del styringsdokumenter som brukes aktivt i barnehagen som for eksempel serviceerklæringen, etiske retningslinjer og vedtekter.

Interne planleggingsdokumenter

For å planlegge det pedagogiske tilbudet i barnehagen skrives det pedagogiske planer. I Bærumsmarka FUS barnehage planlegger vi hverdagen på avdelingen ved å skrive periodeplaner, for perioder opp til 3 måneder. Hver måned skrives det et månedsbrev som evaluerer måneden som har vært.

2. Verdigrunnlag, mål og satsninger

FUS verdier:

Glødende, skapende og tilstedeværende
Verdiene er kulturbærerne i vår organisasjon. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkeliggjøre visjonen.

I Bærumsmarka FUS barnehage jobber vi aktivt med verdiene. Målet vårt er:

- *Glødende* voksne som er engasjerende, inkluderende og skaper en positiv og aktiviserende hverdag for alle barn i barnehagen.
- *Skapende* voksne som ser barnet, utforsker sammen med barna, gir barna et støttende stillas og tilrettelegger i hverdagen slik at barna opplever mestring og glede.
- *Tilstedeværende* og anerkjennende voksne som sørger for at alle barn opplever trygghet, blir respektert på tvers av ulikheter og får den omsorgen de trenger.

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til "resten av livet", og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller

- FUS barn har det gøy i barnehagen

Mål for barna i Bærumsmarka FUS barnehage:

- Barn som går i Bærumsmarka FUS barnehage skal oppleve en meningsfylt hverdag med gylne øyeblikk sammen med kompetente og engasjerte voksne.

Tiltak for å oppnå målet:

- Personalet deltar på kompetanseutvikling både i barnehagen gjennom FUS skolen
- Personalet deltar på veiledning, både i barnehagen og gjennom FUS skolen
- Personalet følger retningslinjene til Smartmat

3. Barnehagens verdigrunnlag

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

I barnehagen skal vi fremme demokrati og være et inkluderende felleskap dere alle får anledning å uttrykke seg, bli hørt og delta.

Mål:

1. alle barn skal kunne oppleve demokratisk deltagelse ved bidra til barnehagens innhold
2. barna får forståelse for demokratiske verdier og normer

Slik gjør vi det:

1. Vi ser og hører på barna
2. Vi tar barn på alvor
3. Vi møter barna der de er
4. Vi former hverdagen med hensyn til barnas behov, ønsker og tanker
5. Vi har en felles samling med alle store barn om FN barnekonvensjonen

Mangfold og gjensidig respekt

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Barnehagen skal gi barna felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskapet. Samtidig skal barn oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.

Mål:

1. Synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn
2. Barn opplever glede i sosial og kulturell fellesskap
3. Barnehagen synliggjør samisk kultur
4. Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap

Slik gjør vi det:

1. årlig tema i juni i barnehagen hvor det er fokus på å synliggjøre mangfold og solidaritet; regnbuefest
2. vi feirer samedagen i hele barnehagen
3. vi markerer tradisjoner og høytider
4. Vi fokuserer på prosesser og opplevelser.
5. Vi tenker på naturen som en del av kulturen vår og bruker den aktivt i hverdagen

Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Mål:

Alle barn, foreldre og ansatte behandles med likeverd og respekt

Slik gjør vi det:

1. Vi følger FUS barnehagenes etiske retningslinjer og handlingsplan
2. Vi følger Bærumsmarka's handlingsplan mot mobbing og kommunens handlingsplan mot psykososialt miljø

Barnehagens etiske retningslinjer blir gjennomgått og underskrevet av alle ansatte og gjennomgått på første personalmøte, på starten av nytt barnehageår.

Barnehagen skal være en helsefremmende og forebyggende arena hvor det handles raskt, og tas de grep som er nødvendige for at eventuell mobbing opphører. Primært forebygger vi mobbing, sekundært griper vi inn så tidlig som mulig. Relasjonen mellom voksne og barn står sentralt i arbeidet

mot mobbing. Dette har vi fokus på til enhver tid. I dette forebyggende og holdningsskapende arbeidet, jobber vi tett sammen med foreldre. For å kunne avdekke mobbing så tidlig som mulig, observerer og kartlegger vi samspill mellom barn, har jevnlige samtaler med barn og har et tett samarbeid med foreldre for å kunne oppdage endringer i barnas atferd så raskt som mulig. Hvis mobbing oppstår, blir dette meldt inn til daglig leder og undersøkelser/observasjoner settes i gang. Her er det viktig med et tett samarbeid med involverte foreldre, både av barnet som blir mobbet og barnet som mobber. En tiltaksplan utarbeides, det gjennomføres vurderingsmøter og foreldre blir involvert.

Bærekraftig utvikling

Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Vårt mål er å lære barna å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Vi vil gi barna naturopplevelser og gjøre dem kjent med naturens mangfold, vi skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen. Å få gode naturopplevelser og å bli kjent med naturens mangfold, er sentralt for dannelse av et miljøbevisst menneske. I barnehagens formålsparagraf står det at barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Her samles det aktiviteter som er med på å fremme en begynnende forståelse for bærekraftig utvikling, med barnehagen som en del av den livslange læringen.

Vi jobber med dette i det daglige ved å:

- Ha fokus på avfallshåndtering i barnehagen
- Gjøre barna bevisst på det økende forbruket og oppfordrer til å redusere bruk av blant annet såpe, tørkepapir, bruk av vann, slå av lyset osv
- Gjenbruke materiell som blant annet emballasje
- Gi barna gode naturopplevelser som skaper gode holdninger til naturen generelt
- Lære barn om sammenhenger i naturen gjennom samspill og undring om alt som skjer rundt oss

Livsmestring og helse

Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Mål:

1. Hvert enkelt barn skal føle seg betydningsfull, bli sett, føle livsglede og oppleve mestring.

Slik gjør vi det:

1 Vi støtter barns lek og vennskap
2 Vi arbeider mot mobbing og ekskludering
3 Alle barn i barnehagen får mulighet til ro, hvile og avslapning i løpet av dagen

Psykososialt barnehagemiljø

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap» (Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, 2017)

1. januar 2021 fikk barnehagen en endring i Barnehageloven med nytt kapittel om psykososialt barnehagemiljø. Innholdet i kapittelet skal sørge for at alle barn får en trygg og god barnehagehverdag.

Hva er nytt i loven:

- Barnehagen har et ansvar for å følge med på hvordan alle barna har det.
- Alle ansatte har en plikt til å gripe inn, hvis et barn ikke har det bra.
- Barnehagen undersøker, og setter inn tiltak hvis et barn ikke har det bra.
- Alle som jobber i barnehagen melder fra til styrer, hvis de får mistanke om et barn ikke har det trygt og godt.
- Barnehagen lager en skriftlig plan, hvis et barn ikke har det bra i barnehagen.
- Barnehageeier har ansvar for at barnehagene følger reglene, og legger til rette for at barnehagen oppfyller kravene i loven.

Slik jobber vi med barnehagens psykososiale miljø i Bærumsmarka FUS barnehage:

1. Forebyggende arbeid ved å jobbe med Barnet først prosjektet med fokus på sosio-emosjonell støtte, veiledning, organisering og ledelse
2. TIK (Tuning into Kids): styrke barns emosjonelle- og sosiale kompetanse
3. Handlingsplan mot mobbing i Bærumsmarka FUS barnehage, sentralt i planen:
    - Barnehage som forebyggende arena
    - Fokus på foreldresamarbeid

- Inkluderer alle i et fellesskap

4. Lage tiltaksplan ved behov
5. Vi jobber med ulike interne arbeidsmåter for å sørge for at barn skal ha en trygg, meningsfull og lærende hverdag
6. Handlingsplikt for alle ansatte
7. Kompetente ansatte som jobber aktivt og systematisk med å styrke barnas sosiale kompetanse
8. Kompetanseutvikling ansatte: alle ansatte vet hva som forventes og kreves
9. Prosedyre for å følge opp når det observeres/meldes at et barn ikke har det bra (barnehagen har plikt til å undersøke)
10. Sette inn tiltak og lage en plan for å sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø
11. Samarbeid med FUS ved behov

5. Barnehagens mål og satsninger

Barn som går i Bærumsmarka FUS barnehage skal oppleve en meningsfylt hverdag med gylne øyeblikk sammen med kompetente og engasjerte voksne.

Dette barnehageåret skal vi jobbe aktivt med følgende satsningsområder:

Relasjonskompetanse

Kvaliteten på relasjonene mellom voksne og barn er den største indikatoren på kvalitet i barnehagen. Gode relasjoner har stor betydning for barnets hele videre utvikling. Gode relasjoner mellom voksen-barn og mellom barn-barn vil fremme inkludering og være forebyggende mot mobbing.

Mål:

1. Å bygge en god relasjon til hvert enkelt barn.
2. Vi skal være tydelige voksne, og setter varme grenser.
3. Vi skal være en trygg havn: ta imot barna når de trenger trøst, kontakt og omsorg.
4. Vi skal støtte barna i deres utforsking og selvstendighet.

Slik gjør vi det:

1. Gjennom arbeid med Barnet først og CLASS, ved å ha fokus på domenet sosio-emosjonell støtte og veiledning
2. Støtte barns lek og vennskap
3. Relasjonskartlegging på alle avdelinger 2 ganger i året, og relasjonsarbeid utfra dette
4. Forebygge arbeid mot mobbing og ekskludering

Språk

I løpet av alderen 0-6 år står utvikling av språk sentralt. Tidlig læring av språk i barnehagen er en avgjørende faktor for senere god skolegang, og viktig forebygging av frafall i skolen. Språk gir mulighet til å kommunisere og bidrar til identitetsdannelse og tilhørighet i et fellesskap. Tidlig språkstimulering er avhengig av et rikt språkmiljø med kompetente voksne som er gode språklige modeller.

Mål:

1. Ha et godt foreldresamarbeid i arbeid med tidlig språkinnlæring
2. Ha et personale med evne til god relasjonsbygging, språkkompetanse sammen med innsikt og kunnskap om andre kulturer
3. Ansatte i barnehagen som møter barna daglig blir godt kjent med hvert enkelt barn og kan oppdage om barn har forsinket språkutvikling/andre språkutfordringer

Slik gjør vi det:

1. Vi samarbeider med Veiledningssenteret om ulike tiltak for å styrke språkmiljøet
2. Vi vurderer enkeltbarns språkutvikling og språkkompetanse for å legge til rette til et godt pedagogisk tilbud. Ved bekymring kartlegger vi barnas språkutvikling med to kartleggingsmetoder: TRAS og «Alle er med». Metodene er utviklet for å kunne se hvert barn og dets utvikling. Dette gjøres etter samtykke fra foreldre.
3. Vi tilbyr alle ansatte strukturert kompetanseutvikling om språk og språkfremmende aktiviteter.

Friluftsliv

Det er generell enighet om at natur og friluftsliv er en viktig del av barn og unges oppvekst og tilhørighet og er en identitetsbyggende faktor. Vi i Bærumsmarka FUS barnehage ser naturen omkring oss som en viktig læringsarena med stort potensiale.
Vi mener at tilrettelegging for aktiviteter ute i naturen er med på å:

1. Øke det sosiale miljøet.
2. Øke livsmestring hos barna
3. Stimulere til mer kreativ lek.
4. Øke barnas kontakt med naturen.
5. Bidra til at barn mestrer ulike fysiske omgivelser og får bedre kroppsbeherskelse.
6. Bedre barnas evne til konsentrasjon.

Bærumsmarka FUS barnehage har en fantastisk beliggenhet med Sæteren Gård, Øverland gård, Øverland arboret, fotballbane og aktivitetsløype som nærmeste naboer. Vi bruker mulighetene som finnes rundt barnehagen aktivt i hverdagen. Alle barn som går i Bærumsmarka FUS barnehage er på tur minst en gang i uka. Barn på etasje oppe er på tur 2 ganger i uka.

7. Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19).

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetanseutvikling, der målet er et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

Barnet først

Barnehageårene er en svært betydningsfull periode for barnas utvikling, både sosialt, emosjonelt, kognitivt, språklig og motorisk. Barnehagen har en avgjørende rolle i å tilrettelegge for et omsorgs- og læringsmiljø av høy kvalitet. I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være for barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetanseutvikling, der målet er å etablere et helthetlig system for å styrke de ansattes handlingskompetanse og kunnskap om hvordan støtte barna i sin utvikling og læring.

Hva er kjernen i å skape god kvalitet for barna

Den viktigste faktoren for å fremme barns omsorgs- og læringsmiljø i barnehagen er kvaliteten på de ansattes samspill med barna. Vårt mål er at alle barn skal bli møtt av ansatte som viser sensitivitet, entusiasme og glede. Alle barn skal oppleve et miljø som er fritt for krenkelser og et rikt leke- og læringsmiljø, som bidrar til trivsel og progresjon. For å sikre høy kvalitet på relasjonen må vi vite hva som egentlig skjer i møtet mellom den ansatte og barnet. Vi skal sikre at vår atferd som ansatte er preget av handlinger som fremmer og ikke hemmer barnets trivsel, utvikling og læring.

Barnet først bygger på et forskningsbasert program, Tuning in to Kids (TIK), der målet er å styrke barnas emosjonelle og sosiale kompetanse, og CLASS observasjonsmetode som har tilsvarende mål i forhold til emosjonell støtte, ved siden av å bedre læringsmiljøet i barnehagene. Barnet først er en kompetanseutvikling for alle barnehagens ansatte, der treningen foregår over tid og blir understøttet, utviklet, og innarbeidet i det daglige arbeidet med barnehagens barn i samarbeid med gode kollegaer. Hver barnehage har en egen ressursperson som får særskilt opplæring i å bruke CLASS som observasjonsmanual, samt ekstra opplæring i TIK. Det er utviklet et eget støttemateriell, både for individuelt arbeid og arbeid på avdelingene.

Barnet først er et helthetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Positivt klima og negativt klima: smil, latter, entusiasme, positiv kommunikasjon, respekt for hverandre, fravær av straff, hån, kjeft, sarkasme og erting.

Sensitive voksne-trygge barn: hjelper barna med konflikthåndtering, er oppmerksom, bidrar til trygghet.

Barns perspektiv og medvirkning: viser fleksibilitet, ivaretar barnas perspektiv, lar barn utrykke seg.

Emosjonskompetanse: identifiserer og forstår egne følelser, bruker følelser til å navigere i sosiale interaksjoner, bruker emosjonell bevissthet til å veilede i problemløsning, håndterer frustrasjon og er i stand til å vente på det man vil ha, forhindrer at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart og har kontroll over hvordan og når man uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: er bevisst barnets følelser, er tilstede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barns følelser (bruk kroppsspråk, pust, tone og evt ord). «Går inn i følelsen»/ navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter barnet i problemløsningen (trøst, pek ut en retning, assister, sett grenser).

Organisering og ledelse:

Gruppeledelse og veiledning: er proaktiv og forebygger, gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger: klare rutiner, sikrer flytende overganger, barna kjenner til regler, lite venting.

Variasjon: varierte materialer i barns høyde, barnefokus, effektiv tilrettelegging.

Læringsstøtte:

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring: integrerer ny kunnskap til etablert kunnskap, bidrar til økt kunnskap knyttet til hverdagsopplevelser, skaper sammenhenger i barnas liv, utfordrer til barns tenkning og problemløsning

Tilbakemeldinger: bruker hint og gir verbal eller fysisk støtte til barnas læring og mestring, forklarer begreper og hendelser, utvider, gir gode og konkrete tilbakemeldinger, anerkjenner innsats og gjennomføring.

Språk: hyppige samtaler, frem- og tilbake utvekslinger, stiller åpne spørsmål, repeterer barnas utsagn, selvsnakk, parallellsnakk, variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå.

Egenledelse i lek og læring: støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting, samt tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek

Progresjon

«*Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper skal få varierte leke- aktivitets- og læringsmuligheter*.»
(Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver, 2017)

Mål:

1. Alle barn opplever at barnehagen tilrettelegger og planlegger progresjon i barnehagens innhold
2. Alle barn opplever mestring i barnehagen og opplever samtidig at de har noe å strekke seg etter

Slik gjør vi det:

1. vi sørger for progresjon gjennom bevisst bruk av materialer, bøker, leker, verktøy og utstyr og å gjøre disse tilgjengelig for barna
2. vi introduserer nye perspektiver og tilrettelegger for nye opplevelser og erfaringer
3. vi lager planer som tar utgangspunkt i det barna er opptatt av å følge opp og utvide

Omsorg

Vi mener at en omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, nærhet og innlevelse. Å føle seg trygg er et grunnleggende behov og en forutsetning for lek, læring og videre utvikling. I Bærumsmarka FUS barnehage legger vi aktivt til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barn og personalet, og mellom barn som grunnlag for trivsel, glede og mestring.

Mål:

Alle situasjoner skal være preget av omsorg.

Slik gjør vi det:

1. Vi er lydhøre og bekrefter.
2. Vi sørger for at barn og voksne kan gi og få omsorg.
3. Vi ser alle barn, og legger til rette for at barna kan knytte seg til personalet og hverandre.
4. Vi ivaretar barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile.
5. Vi sørger for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen.
6. Vi møter alle barn med åpenhet, varme og interesse.

Danning

Trygghet er grunnlaget for læring. Å være i relasjon til ulike mennesker er grunnlaget for danning. I Bærumsmarka blir barna møtt av omsorgsfulle voksne som viser nærhet og engasjement i alle situasjoner i hverdagslivet. Her vet vi hvilken innvirkning det sosiale miljøet har på barnets danning og utvikling. Gode relasjoner mellom barna og personalet, og mellom barna gir grunnlag for trivsel, glede og mestring.

Vi er i dialog med barna og respekterer deres meninger. De tar del i avgjørelser og vurderinger. Alle får utfordringer tilpasset alder og modning. Vi er åpne og undrende til barnas spørsmål. Barna føler seg betydningsfulle når de blir lyttet til, og opplever at de har påvirkning på hverdagen sin. Den gjensidige respekten de opplever danner et grunnlag for verdier som toleranse og likeverd.

Danning gjennom omsorg, lek og læring skjer i samarbeid med hjemmet. Det er av stor betydning for barnets trivsel og utvikling, at vi sammen definerer hva vi vektlegger i begrepene. Foreldre skal kunne komme til de ansatte med sine synspunkter; bli lyttet til og respektert for det de mener.

Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Mål:

1. Barna opplever at de har innflytelse på innholdet i barnehagen
2. Barna kommer med sine synspunkter og tanker
3. Barna er med å medvirke til et positivt sosialt miljø rundt seg, og er gode rollemodeller for hverandre

Slik gjør vi det:

1. Vi ser, lytter og observerer
2. Vi har gode samtaler
3. Vi hjelper barn å sette ord på følelser og opplevelser
4. Vi gir bekreftelse og viser forståelse
5. Vi samtaler og samhandler
6. Vi møter barn der de er
7. Fysisk miljø er tilrettelagt for barn
8. Vi skjermer barns lek når vi ser at leken er god
9. Vi lar barn bygge vennskap med dem de føler tilhørighet til
10. Vi oppmuntrer barns ideer og initiativ
11. Vi tar utgangspunkt i barnas interesser når vi organiserer aktiviteter, samlinger og lek
12. Vi former hverdagen med hensyn til barnas behov, ønsker og tanker
13. Vi gir barn tid og rom for å uttrykke seg og ta egne valg

8. Rammeplanens syv fagområder

Det finnes sju fagområder i Rammeplan for barnehager, som alle dekker et bredt læringsfelt. Hvert fagområde har flere mål, slik at barnehagen lettere kan tilrettelegge for barns læring innenfor forskjellige områder. Fagområdene skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Fagområdene opptrer sjeldent isolert, men vil være vevet sammen i glidende overganger mellom barnas alder og de forskjellige fagområder, gjennom hele barnehageåret.

1. Kommunikasjon, språk og tekst.
«Gjennom arbeidet med fagområde skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer …
Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.» (Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver, 2017)

Barna får erfaring med:
1 – 2 år:
- Uttrykke følelser og behov.
- Gjengi ord og begreper.
- Lage enkle setninger med to ord «bamse spise» «bjørnen sover»
- Ta initiativ til verbalbruk.

3 – 4 år:
- Være i enkel dialog.
- Bruke språket i relevante situasjoner.
- Være i dialog med voksne og barn.
- Uttrykke sine følelser, ønsker og behov verbalt.

5 – 6 år:
- Fortelle en historie med en viss sammenheng.
- Dele sitt eget perspektiv og ta mottakerens perspektiv.
- Fortelle gåter, rim regler og enkle vitser.

For å arbeide i retning av disse målene må personalet:
1. Være oppmerksomme på kroppsspråket og gestene barnet bruker.
2. Være lyttende og tolke hva barna uttrykker.
3. Ha en språklig bevissthet og bruke språket aktivt i alt arbeid i barnehagen.
4. Legge til rette for at barna blir delt inn i mindre grupper både i lek og planlagte aktiviteter.

2. Kropp, bevegelse, mat og helse.
«Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosial velvære og fysisk og psykisk helse.» (Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver, 2017.)

Barna får erfaring med:

1 – 2 år:

- Bevege seg på ulikt terreng.
- Gjenkjenne de forskjellige kroppsdelene.
- Utelek til alle årstider.

Smake på forskjellige sorter mat

Følge daglige rutinene i forhold til hygiene

3 – 4 år:

- Kjenne på sine grunnleggende behov; sult/tørst, hvile og do behov.
- Ha en forståelse og respekt for at alles kropper er ulike.
- Å gå litt lenger på tur
- Voksne som motiverer til selvstendighet i av og på kledning.

Voksne som gir barna gode erfaringer med god hygiene

Hva slags mat som er bra for kroppen

5 – 6 år:

- Ha en forståelse for hvordan kosthold og kropp henger sammen, og hva kroppen trenger for å kunne fungere.
- Fått erfaring med kroppslig balanse i både inne og utemiljø

Få kunnskap om hvor maten kommer fra

For å arbeide i retning av disse målene må personalet:

1. Ha en fleksibel tilrettelegging og planlegging slik at barna kan få utnyttet det fysiske miljøet både inne og ute.
2. Ta i bruk barnehagens nærområde og bygge opp barnas undring i møte med naturen til alle årstider.
3. Samtale og undre oss med barna om kroppen og dens ulike funksjoner og bidra til at barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser
4. Være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek
5. Bidra til at barna kan tilegne seg gode vaner, holdninger og kunnskap om kost og hygiene
6. legge til rette for at måltider og matlaging bidrar til matglede, deltakelse og samtaler hos barna

3. Kunst, kultur og kreativitet.

«I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon.» (Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver, 2017)

Barna får erfaring med:

1 – 2 år:

- Bli kjent med ulike typer materiale gjennom kreative aktiviteter.
- Ha kjennskap til ulike barnesanger og utrykke seg gjennom bevegelse til musikk.

3 – 4 år:

- Bruke fantasien til å ta med seg materiale fra naturen inn i den daglige kreativiteten.
- Oppleve barnekulturen med dens eventyr og fortellinger og la seg oppslukes av fantasiens verden.

5 – 6 år:

- Kommunisere sine inntrykk og følelser gjennom aktiviteter. Slik som drama, dans og maling. La sin kulturelle identitet komme til utrykk gjennom å ta i bruk kreativitet og fantasi.

For å arbeide i retning av disse målene må personalet:

1. Gi barna muligheter og motivere dem til å finne sine egne uttrykksformer.
2. Tilrettelegge det fysiske miljø for at barna skal kunne hente inspirasjon til å ta i bruk fantasien og sine estetiske utrykk.
3. Være tilstedeværende og oppmerksomme på barnas uttrykksformer og motivere til videre utforskning.

4. Natur, miljø og teknologi.

«Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider.» (Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver, 2017.)

Barna får erfaring med:

1 – 2 år:

- De ulike årstidene og ha noe kjennskap til de ulike værfenomenene, regn, sol, snø, vind.

3 – 4 år:

- Respektere og få erfaring med de ulike sidene av naturen vår med dyreliv, vekster og deres gjensidige avhengighet.

5 – 6 år:

- Ha et bevisst miljøvern, og forståelse for at naturen må ivaretas av oss mennesker som daglig bruker den. Kildesortering.
- Ha en enkel forståelse for hvordan teknikk er en del av hverdagen.
- Gjennom bærekraftig utvikling og gjennom å se på dyrenes og vekstenes kretsløp.

For å arbeide i retning av disse målene må personalet:

1. Gi barna begynnende kunnskap om fødsel, vekst, aldring og død.
2. Fremme barnas nysgjerrighet og undring i møte med naturen.
3. Tilrettelegge for at barnehagens nærmiljø knyttes inn i barnas friluftsaktiviteter med dens naturlige undring rundt dyr og planter.

5. Antall, rom og form

«Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barn kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende.» (Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver, 2017.)

Barna får erfaring med:

1 – 2 år:

- Å høre voksne som teller
- Kjenne igjen former, lik og ulik.
- Liten og stor som begreper i en sammenlikning.

3 – 4 år:

- Voksne som teller.
- Kjenne til begreper som; minst/størst, foran/bak, først/sist og over/under.
- Ulike former.

5 – 6 år:

- Voksne som teller.
- Kjenne til begrepet av mengde og ha en enkel forståelse av begrepet volum.
- Å leke med mønster.

For å arbeide i retning av disse målene må personalet:

1. Styrke barnas nysgjerrighet og lyst til å utforske matematiske sammenhenger
2. Undre seg sammen med barna om likheter, størrelser og antall.
3. Bruke matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen

6. Etikk, religion og filosofi

«Barnehagen skal la barna får kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape

interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre mennesker livsverden og levesett.» (Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver, 2017)

Barna får erfaring med:

1 – 2 år:

- Være trygg på ens egen identitet.
- Oppleve et felleskap og tilhørighet i en gruppe.

3 – 4 år:

- Ulike religiøse og kulturelle tradisjoner.
- Respektere og gjenkjenne gruppens mangfoldighet.
- Gjenkjenne følelser og vise empati.

5 – 6 år:

- Voksne som aktivt bistår og hjelper barn i konfliktsituasjoner.

For å arbeide i retning av disse målene må personalet:

1. Bidra til forståelse og toleranse for ulike kulturer og ulike måter å leve på.
2. Være bevisst sin egen rolle som forbilder og opptre slik at barna får støtte i sin egen identitet og en respekt for hverandre.
3. Gi barna kjennskap til og markere merkedager, høytider og tradisjoner
4. Hjelpe barn i konfliktsituasjoner til å finne konstruktive løsninger.

7. Nærmiljø og samfunn

«Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaringer med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet» (Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver, 2017)

Barna får erfaring med:

1 – 2 år:

- Oppleve likeverd og vise respekt for hverandre.
- Barnehagens nærmiljø både ute og inne.

- Få kjennskap til ulike tradisjoner og levesett.

3 – 4 år:

- Få kjennskap og en viss forståelse for ulike tradisjoner og levesett.
- Oppleve likeverd i forhold til tradisjoner, religion, kjønn og etnisitet.

5 – 6 år:

- Få kjennskap til noen viktige hendelser i den norske historien.
- Bli demokratiske medborgere.
- Løse konflikter på egenhånd og motvirke mobbing.

For å arbeide i retning av disse målene må personalet:

1. Gi like, men varierte utfordringer og like mye oppmerksomhet til barna uavhengig av kjønn.
2. Utvide barnas forståelse for kulturelle likheter og ulikheter.
3. Motvirke mobbing gjennom å skape et inkluderende miljø.
4. Gi barna en forståelse av konsekvensene for sine handlinger.
5. Gi barna mulighet til å oppleve meningsfulle møter med nærmiljøet og dets ressurser, media og litteratur, og sørge for at barna får bearbeidet og utdypet sine erfaringer og opplevelser.

9.Samarbeid

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Samarbeid og overganger

Samarbeid mellom hjem og barnehagen

Barnehageloven §1 sier: *«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling».*

FUS barnehagene har en egen serviceerklæring som skal være med på å sikre et godt samarbeid mellom hjem og barnehagen. I serviceerklæringen er det definert et sett med budskap som oppsummerer hva foresatte kan forvente i alle FUS barnehager. Alle som starter i barnehagen mottar service-erklæringen og denne blir gjennomgått med foreldre på oppstartsamtale. Barnehagen bruker kommunikasjonsplattformen MyKid.

SAMARBEIDSUTVALG (SU)

SU skal sikre samarbeidet med barnas hjem ved å ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg med faste møter to gangere i året og etter behov.

Foreldrerådet består av foreldrene/foresatte til alle barna i barnehagen og fremmer felles interesser og bidrar til samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen. Foreldrerådet velger ut 1 representant fra hver avdeling og en leder som har ansvar for å planlegge samt gjennomføre ulike sosiale arrangementer i barnehagen.

SU; Samarbeidsutvalg, består av 5 ansatte (en fra hver avdeling/team) og en foresatt fra hver avdeling/team. SU er med på å godkjenne årsplanen for den pedagogisk virksomheten. SU blir forelagt og har rett til å uttale seg i saker som er av viktighet for barnehagens innhold, virksomhet og forholdet til foreldre.

Foreldrerådet og SU har et ansvar sammen med barnehagen for at det skapes et godt barnehagemiljø. På foreldremøte i nytt barnehageår velges representanter.

ANDRE SAMARBEIDSINSTANSER

Barnehagebarn er svært avhengig av sine nærpersoner. Det er derfor viktig at de ansatte i barnehagen har kunnskap om hvilken betydning samspillet mellom barn og voksne har for barnets utvikling i sin helhet.

For å sikre best mulig oppvekstsvilkår samarbeider Bærumsmarka FUS barnehage med forskjellige instanser ved behov:

1. Barnehagens eier – FUS
2. Foreldre
3. Bærum kommune
4. Pedagogisk psykologisk tjeneste
5. Barnevern
6. Helsestasjon
7. Tverrfaglig ressursteam
8. Tidlig innsatsteam (Bærum kommune)
9. Skoler i nærmiljøet

Vi vil se på samarbeidsformer når vi er bekymret for et barn med andre instanser for å få en helhetlig vurdering, faglig støtte og økt kompetanse. Desto tidligere hjelp, desto bedre. Det er viktig at foreldrene deltar i samarbeidet med de aktuelle instansene. Alle profesjonsutøvere har taushetsplikt.

10. Overganger

Tilvenning i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Vi jobber tett sammen med foreldrene for å legge til rette for at barnet skal få en trygg og god oppstart i barnehagen. Vi informerer foreldrene før oppstart og bruker arket med tips til en god og trygg oppstart i Bærumsmarka FUS barnehage. Alle barn som starter hos oss får sin primær kontakt: dette er en voksne som skal følge barnet og foreldrene ekstra tett opp i oppstarten. Barnet får da tid til å utvikle en god tilknytning til en ansatt for så då bi bedre kjent med de andre ansatte over tid.
Vi har utviklet våre egne rutiner i forhold til nye barn i Bærumsmarka FUS barnehage:

Tidspunkt	**Tiltak**	**Ansvar**
Før oppstart	Kontakt med foreldre: informasjon om barnehage og tilvenningsperioden (Foreldremøte til nye foreldre i juni)	Pedagogisk leder / daglig leder
Oppstart	Tilvenningsdager (med primær kontakt)	Pedagogisk leder / pedagogiske medarbeidere
	Det avtales evt ekstra tilvenningsdager ved behov	Pedagogisk leder / pedagogiske medarbeidere
	Utdeling av dokumentene som skal signeres og leveres inn	Pedagogisk leder
Etter oppstart	Oppstartsamtale	Pedagogisk leder

Overganger innad i barnehagen

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen:

- Vi organiserer tilvenning for alle barn som bytter avdelingen innenfor barnehagen, uansett når på året dette foregår. Tilvenningen består av flere dager hvor tilvenningsbarn gradvis er mer og mer sammen med de ansatte og barn på ny avdeling. Herved sikrer vi at barnet har en trygg overgang fra gammel til ny avdeling.

Overgang mellom barnehager

Bærumsmarka FUS barnehage følger Bærum kommunes rutiner for overganger mellom barnehager

Tidspunkt	Tiltak	Ansvar
Før skifte av barnehage	Gjennomføre avslutningssamtale Fylle ut overføringsskjema sammen med foresatte	Pedagogisk leder / daglig leder
Før oppstart	Lese overføringsskjema	Pedagogisk leder
Før oppstart	Kontakt med foreldre, avtale tilvenning (juni: foreldremøte til nye foreldre)	Pedagogisk leder
Ved oppstart	Tilvenning	Pedagogisk leder/ personalet
Senest en måned etter oppstart	Oppstartsamtale	Pedagogisk leder

Overgang mellom barnehage til skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Skolestart er en stor begivenhet i alle barns liv. Barnehagen skal i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehagen til barneskolen. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem.
Bærumsmarka FUS barnehage følger kommunes rutiner for overgang mellom barnehage-skole.

Tidspunkt	Tiltak	Ansvar
August/september	Foreldremøte i barnehage Informasjon om overgangsrutiner og hvordan barnehage forbereder barn til skolestart	Daglig leder / pedagogisk leder
Før 1. november	Innmelding grunnskole	Foresatte
April/mai	Informasjonsmøte på barneskole for foresatte	Rektor
1. mai	Innmelding SFO	Foresatte
Før 15.mai	Avslutningssamtale i barnehage. Overføringsskjema utfylt av foresatte/barnehage sendes skole ved tillatelse	Daglig leder / pedagogisk leder
Mai/juni	Besøksdag skole	Rektor

Innen 30. juni	Brev fra skolen om første skoledag	Rektor
Oppstart mellom mai-august	Fadderordning	Rektor / kontaktlærer
August	Første skoledag	Rektor
August-september	Foreldremøte på barneskole	Kontaktlærer
Innen uke 40	Oppstartsamtale	Kontaktlærer

Førskolegruppen

«*Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem en god grunnlag og motivasjon til å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skole med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen.*» (Rammeplan for barnehage: innhold og oppgaver (2017))

Ved å følge kommunes rutiner ved overgang barnehage-skole, sikrer vi barn en trygg overgang fra barnehagen til barneskolen. Vi samarbeider med skolen og er vi en del av et helhetlig og sammenhengende opplæringsløp.

Vi følger Bærum kommune sine rutiner ved overgang barnehage-skole. Målet er å sikre barn en trygg overgang fra barnehagen til barneskolen.

Vi jobber med dette i barnehagen med underordnete mål:

- Barna skal oppleve et innholdsrikt siste år i barnehagen
- Barna skal oppleve overgangen som trygg og positiv
- Barna skal etablere ressurser som gir et godt utgangspunkt for å mestre skolehverdagen

Vi øver på å lytte og ta imot beskjeder individuelt og i grupper. Barna får trening i å konsentrere seg og lærer noe om å lære. Barneskolene ønsker at 1.klassinger er selvstendige og klarer seg selv, for eksempel på do og i garderobe. Dette jobber vi med hele året, både i førskolegruppe og på egen avdeling.

Vi kommer til å legge vekt på det psykososiale miljøet og utviklingen. Vi ønsker at førskolebarn starter på skolen med et styrket selvbilde. At de tør å stå frem i klassen og være sikre på seg selv og sin egen identitet. For å øve på dette kommer vi til å ha prosjekter som vi fordyper oss i, for eksempel at| barna kan holde samling stunder for resten av avdelingen, vi kan lage dukketeater ut i fra temaet, og de kan få bidra på fremføringer under fellessamlinger.

Slik gjør vi det:

1. Vi har egen 5-årsklubb med fokus på skoleforberedende aktiviteter.
2. Vi øver på praktiske ferdigheter.
3. Vi arbeider med sosialt samspill og turtaking.
4. Vi øver på å lytte til hverandre.
5. Vi øver på å ta imot beskjeder.
6. Vi jobber med bokstaver, rim, regler, sanger, tekst, tall og telling.
7. Vi er på skolebesøk om våren.
8. Vi drar på turer hvor barna får oppleve nye ting.
9. Vår nærskole er: Haslum skole

10. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon

Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: "en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid." Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon:

- I Bærumsmarka FUS barnehage planlegger, dokumenterer og vurderer vi arbeidet vårt. Dette gjør vi ved bruk av modell for pedagogisk planlegging, dokumentasjon, observasjon og refleksjon.

MODELL FOR PEDAGOGISK PLANLEGGING, DOKUMENTASJON, REFLEKSJON OG VURDERING

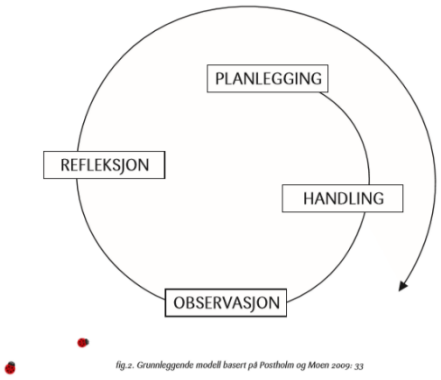

fig.2. Grunnleggende modell basert på Postholm og Moen 2009: 33

Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Våre metoder for planlegging:

- Planlegging bidrar til en gjennomtenkt og hensiktsmessig bruk av barnehagens menneskelige og materielle ressurser, samt nærmiljø og naturområder.
- Planleggingen baseres på kunnskap om barnas utvikling og læring individuelt og i gruppe, dokumentasjon, refleksjon og systematisk vurdering.
- Personalet setter mål for arbeidet og vurderer målene fortløpende

Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

<u>Refleksjon og vurdering</u>

Vurdering bidrar til at vi beskriver, analyserer og reflekterer over barnehagens arbeid slik at vi sikrer at alle barn får et pedagogisk tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Bærumsmarka FUS barnehage reflekterer og vurderer gjennom:

- Barnas erfaringer og synspunkter er viktig for vurderingsgrunnlaget. Vi har «barnesamtaler» med de eldste barna for å kunne høre deres mening om barnehagehverdagen sin.
- Vi lytter aktivt til barna i hverdagen.
- Brukerundersøkelse en gang i året der foreldre gi oss en tilbakemelding om hvordan de opplever tilbudet i barnehagen (resultatet blir brukt i arbeidet med personalet i etterkanten)

- Vurdere egen praksis og bruke ståstedanalyse fra Bærum kommune og UDIR. Ståstedanalyse er et refleksjons- og prosessverktøy, og den er et hjelpemiddel til bruk ved gjennomføringen av kvalitetsvurdering i barnehagen. Slik blir vi bedre kjent med egen praksis.
-

Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39).

Observasjon og dokumentasjon

Personalet observerer hvordan aktiviteter fungerer, hvordan barna reagerer og hvilken utbytte barna har av disse aktiviteter. Med bakgrunn i dette, lages det dokumentasjon. Dokumentasjon bidrar til å få frem ulike oppfatninger og åpner for en kritisk og reflekterende praksis. Barnehagens dokumentasjon gir foreldre og kommune som barnehagemyndighet informasjon om hva barna opplever, lærer og gjør i barnehagen.

Bærumsmarka FUS barnehage dokumenterer gjennom:

1. Periodeplaner som tar utgangspunkt i årsplanen
2. Månedsbrev som evaluering av periodeplanene
3. bilder og dagrapporter i MyKid
4. referater
5. bruk av praksisfortellinger for å belyse ulike sider ved livet i barnehagen

Dokumentasjon fungerer som vurderingsgrunnlag. Dokumentasjon skal vise at det er en sammenheng mellom det vi kommuniserer som viktig, barnehagens mål, verdier, og det vi faktisk gjør.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Våre metoder for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet:

- Bruk av ressursteam (se under)
- Pedagogiske ledere tar kontakt med veiledningssenteret i Bærum kommune, når de trenger veiledning rundt barn som trenger ekstra støtte eller tilrettelegging.

Ressursteam Bærum kommune

Barnehagen og barnehagens samarbeidspartnere skal sammen med barn og foresatte, bidra til utvikling og vekst selv om barnets forutsetninger varierer. Som et ledd i å sikre trygge oppvekstsvilkår for barna, og sikre samarbeidet mellom barnehagene og deres samarbeidspartnere i kommunen, har det blitt utarbeidet en felles standard for ressursteam for barnehagen.

I ressursteamet skal barnehagen, PP-tjeneste og evt andre samarbeidende tjenester sammen sørge for tilpassing av det allmennpedagogiske tilbudet etter barns behov og forutsetninger, også for barn som har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder.
Foreldre skal være trygge på at barnehagen tilpasser det allmenpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger. Barn som trenger støtte skal tidlig få den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud.
Teamet skal medvirke til å styrke pedagogisk kompetanse hos de ansatte, ta initiativ til forebyggende arbeid og drive veiledning.

Ressursteamet består av daglig leder, faglig veileder og PP-tjeneste. Andre eksterne samarbeidstjenester blir kalt inn ved behov. Det er månedlige møter, hvor det er hovedfokus på pedagogiske problemstillinger, slik at flest mulig barn får barnehagetilbud tilpasset sine behov og forutsetninger. Evt drøftinger av enkelt barn i ressursteamet skjer bare etter samtykke fra foreldre.

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.* Hentet fra https://www.udir.no